

Kapor József

ÚJÉVI KALAND A MÁTRÁBAN

1978 január 1

Szikrázó napsütés fogadott minket, amint az új év első napján Katival kiléptünk a parádfürdői szanatórium személyzeti szárnyának az ajtaján. Az órára tekintve, az éppen délután egy órát mutatott, ahogy a hátunk mögött hagyott hosszúra nyúlt szilveszteri éjszaka után kissé lustán nekiindultunk úti célunk, Kékestető felé. A hóba fagyott összekuszált lábnyomok jeges páncélzatán táncoló napsugarak szemképráztató fényétől hunyorogva haladtunk előre. Ez a vállalkozás ebben a nyugodt, szélcsendes, napsütéses időben cseppet sem tűnt merésznek annak ellenére, hogy a pesti aszfalthoz szokott félcipőmben vágtam neki az útnak és a hőmérő mutatója is több fokkal fagypontra alá csúszott. Katit ekkor már csaknem egy éve ismertem. Kultúrosként dolgozott a szanatóriumban, ahol elég gyakori vendég voltam nála, főként hétvégeken, melyeken nemcsak szegényesen berendezett szobáját, de az ágát is megosztotta velem. A szanatórium lakóinak állított össze programokat beleértve a környéken szervezett kirándulásokat. Munkáját lelkiismeretesen és nagy lelkesedéssel végezte, hiszen azt nem valami kötelező teherként viselte, inkább örömforrást jelentett számára és talán lelki egyensúlyát is abban lelte. Elégedettségét egyrészt a természet utáni rajongása, másrészt az emberekkel való folyamatos kapcsolattartás élményének izgalma és öröme táplálták. A nála töltött hétvégeken szívesen elkísértem az általa szervezett kirándulásokra, és ha éppen szabadnapos volt, akkor kettesben indultunk útra. Ilyenkor az évszaktól függetlenül órákat barangoltunk a Mátrában és környékén, számtalanszor rácsodálkozva a természet csodálatos és ezerarcú világára, melynek léleksimogató hatását megtapasztalva nemegyszer feledkeztünk meghitt, szívből jövő beszélgetésekbe. Most is társalogva haladtunk a lakott terület észrevétlenül magunk mögött hagyva, tudomást sem véve a csípős hidegről, miközben minden lépésünket a talpunk alatt összepréselt fagyos hó csikorgó-nyikorgó nyöszörgése kísérte. A mezítelen fákkal szegélyezett széles erdei úton bandukolva senkivel sem találkoztunk, néha meg-megálltunk, hogy a jeges havon megcsúszó napsugaraktól résnyire szűkülő szemünk sarkán kicsorduló könnyecskéket letöröljük. Ebben az álmosító hunyorgásban lépkedve szinte észrevétlenül szaladt az idő, és mikor az egyre keskenyebbé és meredekebbé váló csapáson az első komolyabb kaptatóhoz értünk, a nap már a hegyek hátát súrolta, mélyvörösre festve a horizontot. Ahogy a nap a hegyek mögé bukkott, úgy tűnt el egyszerre a zsibbasztó álmoság belőlünk. Most már megszaporáztuk lépteinket, nemcsak az érezhetően gyorsan süllyedő hőmérséklet miatt, hanem az erős és friss hegyi levegőn megjött

étvágyunk is arra ösztökélt minket, hogy minél hamarabb elérjük úti célunkat. Már jó ideje némán és tempósan haladtunk a gyorsan fogyó fényben egyre nehezebben járható erdei ösvényen, amikor rádöbrentünk, hogy a jelzett útról valahol letértünk. Tudatában voltunk annak, hogy az erdőre telepedő sűrűsödő sötétségben gyufa és elemlámpa nélkül teljesen hiábavaló lenne turista jelek után kutatni, ezért egy rövid tanácskozás után nekivágtunk az előttünk terpeszkedő, nem veszélytelennek látszó hegygerincnek. Minél távolabb jutottunk a hegyoldalon, annál nehezebbé vált az előre haladás a hegygerinc alatt futó keskeny kis erdei csapáson. Végül Katit kellett előre engednem, mert csak az ő vasalt turista bakancsa volt alkalmas arra, hogy biztonságos lépéshelyeket vágjon a völgy felé lejtő, hóval borított, jegesre fagyott ösvényen. Kati óvatosan minden lépésért keményen megdolgozva haladt előttem. Talán éppen ez volt a szerencse, hogy a tovább haladáshoz szükséges lépéshelyek kiválasztása és hegyi bakancsával történő kivájása teljes egészében lekötötte figyelmét és energiáját, így nem volt ideje arra, hogy hatalmába kerítse a félelem érzése az alattunk tátongó mély szakadékot látva. Bevallom, miközben Kati a bakancsával dolgozott, nem egyszer beleborzongtam, amint a túlélésünk esélyeit latolgatva elképzeltem, hogy mi történne, ha bármelyik közülünk lépést tévesztve a mélybe zuhanna. Ha csak egyikünk kifecamítja vagy kitöri a lábát, az lehetetlenné tenné az utunk folytatását ezen a nehéz terepen. Nemdohányzók révén gyufa sem volt nálunk a tűzrakáshoz, hogy elkerüljük, de legalább elodázzuk a fagyhalált. Ahogy a sötétség teljesen ránk ereszkedett, úgy vált a mi hangulatunk is egyre borongósabbá. A meredek hegygerincnek sehogy sem akart vége szakadni és a lassú, fárasztó előrejutás miatt Kati egyre türelmetlenebbé vált. Türelmetlensége rám is áterjedt, amely majdnem tragédiához vezetett. Az egyik lépésnél megbillentem és elvesztettem az egyensúlyomat. Szívem a torkomban dobogott, ahogy ijedten próbáltam egyensúlyba hozni magam, miközben a fejemet fedő prémsapkám a szakadékba zuhant. Még csak gondolni sem mertem arra, hogy mi lett volna, ha a kedvenc szörme sapkám helyett én zuhanok a mélybe, a sötét bizonytalanságba. Az eszembe sem jutott, hogy a sapkám keresésére induljak az alattam feketén tátongó mélységbe, hisz ekkor már csak egyetlen dolog foglalkoztatott mindkettőnket, kijutni innen minél hamarabb. A majdnem végzetes eset után a visszafordulás lehetőségét véglegesen elvetettük, mert abban biztosak voltunk, hogy az éjszakai sötétségben ezt a veszélyes utat baleset nélkül még egyszer nem ússzuk meg. De azzal is tisztában voltunk, hogy fogytán lévő erőnkkel is takarékoskodnunk kell, hiszen nem tudhatjuk mi vár még ránk. Egy újabb félórai lépésről-lépésre arasolás után végre túljutottunk a szakadékos terepszakaszon, de most merre tovább. Körülöttünk a sötétségbe burkolódzó fák baljósloán meredtek az ég felé rádöbrentve minket kilátástalan helyzetünkre és a teljes magunkra

utaltságunkra. A gigantikusnak tűnő fák tövéből felnézve csupán az égbolt egy-egy darabját láthattuk, ahonnan a távoli, hideg fényű csillagok közömbösen néztek farkas-szemet velünk. Annak ellenére, hogy rendkívül kimerültnek éreztük magunkat, azt találtuk a legokosabbnak, ha megmásszuk az éppen előttünk magasló hegyet és fentről körbe tekintve talán kiutat lelünk. Most már én vettem át az irányítást és minden maradék erőmet összeszedve másztam felfelé a helyenként térdig érő hóban. Egy meredekebb részen megcsúszva kiléptem az egyik cipőmből, melyet kétségbeesetten keresgéltem a mély hóban, hiszen mezítláb a menekülési esélyeim tovább csökkentek volna. Szerencsére kis kutatás után ráleltem a hóban rekedt, elveszettnek hitt cipőmre, melynek lefagyott fűzőjét leheletemmel és kezem melegével próbáltam kioldani. Végül a cipőt sikerült a hidegtől elgémberedett lábfejemre húzni és újra nekilendültem a hegytető felé. Időnként meg-megálltam, hogy erőt öntsek Katiba, akit egyre jobban hatalmába kerített a fáradtság és az elkeseredettség érzése. Hangosan biztattam, talán magamat is győzködve, hogy ha feljutunk a dombtetőre a közelben meglátjuk Kékestetőt és akkor ott tölthetjük az éjszakát, mert visszatérni Parádfürdőre már képtelenség lenne. Addig-addig biztatgattam, hogy a végén már magam is elhittem, hogy hamarosan elérjük kitűzött úti célunkat, s reménykedve, de ugyanakkor szorongással telve tettem meg az utolsó lépéseket a csúcsra. Mikor felértem, olyan lesújtva és megdöbbenően álltam ott egy pillanatra, mint egy kisgyerek, aki nem kapja meg a megígért karácsonyi ajándékot és csalódottságában nem tudja vajon sírva fakadjon, vagy hisztérikus kitörésbe fojtja elkeseredését. Ahogy az előttem fekvő hegyvonulatok sötét gerincein és még sötétebb völgyein végigsiklott a tekintetem, hirtelen végtelenül elhagyatottnak és szerencsétlennek éreztem magam. Mielőtt tehetetlenségemben és elkeseredésemben elsírtam volna magam, Kati is felért a csúcsra és helyzetünket megértve azonnal heves zokogásra fakadt. Azt hiszem mindketten először éltünk át egy olyan ritka és válságos pillanatot, amit talán az óceán közepén hanykolódó, minden reményét elvesztő hajótörött érezhet, amikor hatalmába keríti az elkeseredettség és kilátástalanság halálfélelemig fokozódó érzése, mely lemezteleníti a lelket és elszakít a hétköznapi földi léttől, szégyentől, hiúságtól, vágytól és céltől, egyszerűen mindentől. Az egyetlen, amit érzel, hogy tehetetlenül kiszolgáltatott vagy a természettel, a végtelen univerzummal szemben, amelyből te is fakadtál, talán azzal a reménnyel, hogy egyszer majd legyőzöd őt, de most megsejtve annak mindenek feletti, végtelen nagy erejét, porszemmé sújtva, büszkeségedtől megfosztva rádöbbenél, hogy legfeljebb játékszere, de legyőzője sohasem lehetsz. És ebben a soha még át nem élt pillanatban, a halálfélelem árnyékában hirtelen belém nyílt még valami. Rádöbbenem, hogy ezt a lányt, aki ott zokog mellettem és tőlem várja a megváltást, nem is szeretem olyan mélyen és igazán. És ekkor ott a hegytetőn,

Kékestető felé fordulva, a kivilágított adótornyot megpillantva, amely most olyan elérhetetlenül távolinak tűnt számomra, mint a vágyott, igaz szerelem, már tudtam, hogy Katihoz fűződő kapcsolatomban valami örökre megszakadt. A fejemben kavargó gondolatok világából Kati szipogó hangja hozott vissza a valóságba. Tanácstalanul néztünk körös-körül, valami ismerős támpontot keresve, hogy helyzetünket legalább közelítőleg meghatározzuk. Szerencsére Kati elég jól ismerte a Mátrát, és közben a sírástól a félelem okozta görcsös feszültség is oldódott benne, a messzeségben ráismert a sötétséget átszelő, Parádon átvezető kivilágított országútra. Annak tudatában voltunk, ha elhagyjuk a hegytetőt, a fák között barangolva, a hegy-völgyeket kerülgetve, biztosan elvétjük a betájolt, emlékezetünkbe vésett irányt. Mielőtt ismét kétségbe estünk volna, az égboltra tekintve hirtelen eszembe jutott egy ifjúkoromban olvasott regény, amelyben a főhős a csillagok segítségével lelt rá a helyes útra. Az Orion csillagkép elég magasán állt ahhoz, hogy a hegytetőt elhagyva az erdő mélyéről is látható marad, így annak szárahoz tájoltam az országút parádfürdői szakaszát, ahonnan kora délután elindultunk. Az ötlet, és az, hogy a hazatérés valósággá válhat, újabb erőt öntött kimerült és elgémberedett végtagjainkba. Erőltetett tempóban megindultunk a völgybe, nem tévesztve szem elől az irányt mutató csillagunkat. Az éjszakába nyúló, még előttünk álló hosszú út ellenére én már biztos voltam, hogy hazaérünk és biztos voltam még valamiben. Egy hónappal később Katival szakítottam.

Kapcsolatunk megszakadása ehhez a kalandos újévi kiránduláshoz fűződik. Ugyanis, mikor reményvesztetten ott álltam a hegytetőn nemcsak a természet mindenek feletti csodálatos és ugyanakkor félelmetes erejét éreztem meg, de ráébredtem, hogy az emberi élet milyen törékeny és csak egy pillanat az univerzum örökkévalóságában. Ezek az érzések indítottak arra, hogy átgondoljam Katival való kapcsolatomat. Igen, jól éreztem magam vele, szerettem a közös sétákat és beszélgetéseket, de valami hiányzott, amire csak most a halál árnyékában ébredtem rá. Hiányzott a szenvedély, a kielégítetlen vágy, hogy mindig közelemben legyen, az erő ami örökre összetart egyszóval az érzés, amit itt a Földön szerelemnek hívnak.